

Een klein kerkgenootschap binnen het christendom: De Vrij-katholieke Kerk.

Het Christendom is de grootste wereldreligie. Ongeveer 33 % van de wereldbevolking is lid van een of andere christelijke kerk. Dit wil zeggen dat een derde van de bevolking gelooft in Jezus Christus. De rooms-katholieke kerk telt ongeveer één miljard christenen. Dit ligt ver boven de 342 miljoen protestanten en de 215 miljoen orthodoxen. De overige christenen behoren toe het anglicanisme, de evangelische kerken of tot een aantal kleinere christelijke kerken.

Binnen het christendom zijn verschillende strekkingen. Elk met een eigen visie op de figuur van Jezus en zijn relatie tot de Vader en de Geest. De historische oorsprong van deze strekkingen zijn terug te vinden in de eerste eeuwen van het christendom. Geloofsbelijdenissen werden vastgelegd tijdens concilies. Zij die zich aan die ideeën hielden werden 'orthodox' genoemd. Geleidelijk aan ontwikkelden het Oosten en het Westen een eigen koers. Jezus werd bij voorkeur op een mystieke en devotionele wijze benaderd in het Oosten. Het Westen was meer bekommerd om systematische theologische concepten zoals zonde en verlossing. Een discussie over het statuut van de Geest dreef de beide kerken uiteen.

In 1054 ontstond een schisma. De Westerse kerk beschouwde zichzelf als de universele kerk. Ze kende het primaatschap toe aan Rome en werd later bekend als de 'rooms-katholieke kerk'. In het Oosten behield men de term 'orthodox' en werd later de oosters-orthodoxe kerk.

Binnen de rooms-katholieke kerk ontstonden, in de 16de eeuw, interne conflicten. Geïnspireerd door de Duitse Maarten Luther, tekende een aantal denkers 'protest' aan tegen de gangbare katholieke praktijken. Ze verzetten zich tegen de tussenschakels (bisschoppen, priesters, heiligen, enz.) tussen God en de gelovigen. Volgens deze 'protestanten' kan elke gelovige direct in contact komen met God en kan elke gelovige gered worden. De enige voorwaarde is GELOVEN en dat geloof kan verkregen worden door de Bijbel als het geïnspireerde Woord van God te bestuderen. De protestanten kennen geen hiërarchische kerkstructuur. In de afzonderlijke gemeenten geldt een overlegmodel met grote autonomie. Die vrijheid zorgt voor heel veel verschillende strekkingen: lutheranen, calvinisten, presbyterianen, baptisten, methodisten.

Eén van deze strekkingen groeide uit tot een aparte stroming binnen het christendom: het anglicanisme.

De Engelse koning Hendrik de achtste (1509-1547) verlangde een mannelijke erfgenaam. Toen dat niet lukte eiste hij ontbinding van zijn kerkelijk huwelijk met Catharina van Aragorn. De paus van Rome weigerde en koning Hendrik liet zich in zijn hoedanigheid van vorst uitroepen tot het enige hoofd van de kerk van Engeland. De Engelse kerk scheurde zich op die manier af van de rooms-katholieke kerk. Later zou de kerk van

Engeland ook effectief een eigen koers varen. Heel geleidelijk aan raakten de Engelse koningen meer onder de invloed van het protestantisme, waarin toch katholieke elementen werden behouden.

Een van de kleine christelijke kerken is de Vrij-katholieke Kerk (VKK) . Een onafhankelijk kerkgenootschap, ontstaan uit een reorganisatie van een klein oud-katholiek kerkgenootschap in Engeland.

De VKK telt slechts enkele honderdduizenden leden en is een vrij onbekend kerkgenootschap binnen de Christelijke familie.

Haar deels theosofische signatuur heeft overigens voor een zeker ostracisme gezorgd in de katholieke en protestantse wereld.

Met de term katholiek profileert ze zich als een deel van de katholieke of universele kerk, terwijl het prefix vrij de nadruk legt op het vrijzinnige element in deze Kerk.

De VKK heeft immers geen dogma's.

Er zijn wel een hele reeks leerstellingen, die vaak overeenkomen met die van de andere christelijke kerken, maar een lid van deze kerk is er niet dogmatisch aan gebonden. Ieder moet, volgens eigen inzicht en geweten, elk van deze leerstellingen ofwel letterlijk nemen, ofwel symbolisch.

Een andere typische eigenschap van de VKK is de open communie.

Bij de meeste katholieke en orthodoxe kerken is de communie slechts toegelaten voor mensen die gedoopt zijn en zich hierop hebben voorbereid door middel van biecht en absolutie. In de VKK kan eenieder die met respect het altaar betreedt deel hebben aan de communie.

Wat de VKK ook onderscheidt van de meeste andere katholieke kerken, is de gelijke behandeling van man en vrouw.¹ Zoals in het protestantisme wordt van de geestelijkheid geen celibatair leven geëist.

Via de Oud-katholieke Kerk en de Oud-Rooms-Katholieke Kerk, waaruit ze is ontstaan, hangt de VKK aan de Moederkerk, de hoofdstam van waaruit alle christelijke kerken zijn ontstaan.

Langs deze weg maakt ze dus ook aanspraak op de apostolische successie, de ononderbroken wijdingslijn van alle priesters, die reeds generaties lang via de bisschoppen wordt doorgegeven en haar oorsprong – wellicht symbolisch – vindt in de aanstelling van Petrus door Jezus.

De VKK heeft ook binnen haar hiërarchie een democratische structuur.

De Voorzittend Bisschop, die door de Bisschoppelijke Synode wordt verkozen, heeft geen macht over de bisschoppen, doch voert de beslissingen uit die door deze synode democratisch worden genomen.

Historisch werd de VKK in 1916 gesticht door de bisschoppen C.W. Leadbeater (1847-1934) en James Ingall Wedgwood (1892-1950).

---

¹ In 2003 splitste de Kerk in een meer progressieve groep, waar vrouwen ook alle wijdingen kunnen ontvangen.

Deze groep richtte zijn eigen synode op. Inmiddels hebben reeds een aantal landen zich bij deze synode aangesloten

De inbreng van beide stichters was onder meer het theosofisch gedachtegoed en dus de esoterische interpretatie van de religie, maar ook de resultaten van het helderziend onderzoek naar de werking van liturgie en sacramenten in de ijlere gebieden.

Deze deels theosofische origine zorgt wel eens voor misverstanden.

Er dient met nadruk te worden gesteld dat slechts een minderheid van de theosofen lid zijn van de Vrij-katholieke Kerk en minder dan de helft van de leden der VKK theosoof zijn! Formeel hebben de twee bewegingen ook geen banden.

Verdere lectuur:

Leadbeater, Charles Webster: De Wetenschap der Sacramenten

Sheehan, Edmund: Teachings and Worship of the Liberal Catholic Church

Hodson, Geoffrey: The Priestly Ideal

Kengen, J.H.: Sacramentele Eredienst, Redelijk en Mystiek Geloof

Valeton, Dr. Th.: De Heilige Mis

Gaway, James: De Engelen